

doi: 10.15388/Baltistica.56.1.2437

Benita Laumane, **Zvejasrīku nosaukumi Latvijās piekrastē**, Liepāja: Liepājas Universitātes izdevniecība „LiePA“, 2019, 577 p.

Naujoji Benitos Laumanēs knyga tęsia jos mokslinę veiklą, skirtą Latvijas pajūrio gyventojų kalbos tyrinėjimui. Ankstesni šiai temai skirti darbai jau gerai pažįstami baltistams, dažnai cituojami ir vertinami (Laumane 1973; 1986; 1996; 2005; 2013; 2015). Pradėjusi pajūrio latvių leksikos tyrimus autorė galbūt ir nesitikėjo tokios darbų apimties. Iš to, kas jau padaryta, galime konstatuoti, kad jos surinkta ir iširta medžiaga atskleidžia platų ir įdomų žvejų gyvenimo ir mąstysenos pasaulį: tai žuvų pavadinimai, pajūrio vietovardžiai, meteorologinių reiškinių įvardijimai, jūros konceptas, o naujojoje knygoje analizuojama žvejybos įrankių ir įrangos pavadinimų leksinė įvairovė. Kai latviai išleis darbą apie laivų ir jų dalių pavadinimus, matysime beveik pilną tradicinį Latvijos žvejų pasaulio atspindį kalboje.

Su kiekvienu nauju darbu ryškėjo autorės pasirinkimas išliekant ištikimai tradicinei etimologinei ir aprašomajai leksikos tyrimo kryptčiai, tuo pat metu įžengti ir į baltistikoje dar tik įgyjančią pagreitį etnolingvistiką. Tiesą sakant, šia krypttimi autorė intuityviai ėjo ir ankstesniuose savo darbuose, tik galbūt „neapiformino“ teoriniais šios lingvistikos kryptties rėmais. Jos dėmesio centre buvo ir tebėra empirinė medžiaga,

kuri pati diktuoja tyrimo kryptį, autorei svarbu pasakyti esminius dalykus apie žodžio kilmę, jo formų įvairovę, paplitimą, reikšmės ar reikšmių raidą, pagal galimybes paaiškinti šių sluoksnių sąsajas. Perėjimas nuo dialektologijos prie kognityvistikos B. Laumanės darbuose yra natūralus, abiejų kryptčių metodai vienas kitą papildo: semantinė koncepto analizė be aiškesnio etimologinio pamatavimo, darybos ypatybių pastebėjimo nebūtų pilna ir neatspindėtų žodžių vartosenos nei istoriškai, nei geografiškai.

Esame pratę baltų žemes laikyti žemdirbiškos kultūros ir pasaulėjautos kraštais. Tačiau žvejyba, kaip išgyvenimo šaltinis, Baltijos pajūryje sukūrė nemažą socialinį sluoksnį, kurio gyveneną formavo kitokios negu žemdirbių aplinkybės. Žvejo dirva buvo jūra, arklas – žvejybos įrankis, o arklys ir žirgas – laivas. Jis kasdien jautė pavojų gyvybei, turėjo išmokti pasistatyti ir neklysdamas valdyti laivą, pažinti meteorologinius reiškinius, jis maitinosi beveik vien žuvimi, o sėkmingai žvejoti vienam neįmanoma, todėl į laivą ėmė vos praaugusius sūnus ir gyveno kaime, o ne vienkiemyje. Žvejų žmonos ne linus rovė ar rugius rišo, o audė tinklus ir skubėjo apdoroti žuvį. Toks skirtingas nuo žemdirbio gyvenimas negalėjo neatsispindėti kal-

boje ir folklore. Mūsų laikais daugeliui šių žvejo pasaulio apibūdinimų reikia taikyti būtojo laiko matavimą, nes rytinio Baltijos pajūrio žvejybos verslas per pastaruosius keletą dešimtmečių labai susitraukė (Proskina et al. 2018, 6), ką jau kalbėti apie tradicines mažas žvejų bendruomenes, kurių dalis sovietmečiu gyveno uždaroje karinėje zonoje, o dabar nebepajėgia konkuruoti su didelėmis moderniomis įmonėmis ir sparčiai tirpsta. Tokia greitai kintanti kultūrinė ir kalbinė pakrantės bendruomenės situacija dar labiau išryškina B. Laumanės darbo aktualumą – mūsų dienomis rasti tinkamų informantų būtų gerokai sunkiau. Recenzuojamoji knyga (ir visa autorės darbų šia tema serija) yra svarbi ir vertinga medžiaga ne tik kalbotyrai, bet ir kitoms mokslo sritims pagrįsti kultūrinio pakrantės kraštovaizdžio pažinimą ir tolimesnius regiono socialinės ir kultūrinės raidos sprendimus (Nitavskė 2014, 39).

Knygai „Zvejasrėku nosaukumi...“ surinkta gausi medžiaga gali nustebinti žvejų pasaulio nepažįstančius skaitytojus: vien statomų tinklų rūšių pavadinimų esama kelių dešimčių, o kur dar įvairūs velkamieji, vadinamosios vados? Ne mažiau stebina ir kitų grupių įvairovė, pvz. sugautų žuvų matai (*sieks, stops, kapa, metiens, kāls, šaka* ir kt.). Etnoligvistinę darbo kryptį liudija ir nuoseklus pastoviųjų junginių pristatymas (*braukt jūrā* ‚plaukti į jūrą‘, *skaidrs tīkls* ‚tinklas didelėmis akimis‘, *smalks tīkls* ‚plonas tinklas‘, *lēzēt tīklus, virves* ‚tvaryti išpainiojant ir vyniojant tinklus,

virves‘, *lauzt tīklu* ‚kelti pilną tinklą į laivą‘ ir kt.). Nemažai tokių junginių yra žvejų kalbos sąvokos, ir tai, kad ne visiems lengva rasti atitikmenis lietuvių kalboje, rodo, jog tai unikalūs regiolektų ir sociolektų konceptai. Tautosakos medžiaga darniai įsilieja į visumą, ne tik patvirtindama leksemos autentiškumą, bet ir jos poetinę funkciją pajūrio žmogaus pasaulėvaizdyje: pvz., dainose ir priežodžiuose minimi *tīkls kā vangle* ‚tinklas kaip kočėlas‘, *veci zvejniecīni* ‚prityrę žvejai‘, *kārbas irējiņi* ‚žvejai, kurie žvejojant su vadu (traukiamuoju tinklu) irkluoja valtį. Taip matome, kaip leksema iš žvejo buities peržengia socialinio sluoksnio ribas ir per tautosaką tampa plačiau žinomu kalbiniu reiškiniu, ir atvirkščiai, tautosakoje įsitvirtinusi leksema neleidžia jos pamiršti pasikeitus gyvajai kalbai ten, iš kur ji kilo. Mūsų laikais žvejojama kitokiais įrankiais ir laivais, daugelis protėvių sukurtų ir maksimaliai pritaikytų reikmenų, žvejojimo būdų nueina užmarštin, daiktai tampa muziejų eksponatais, tačiau dainose, priežodžiuose užfiksuota leksika išsaugojama. Pvz. liaudies dainoje minimas velkamojo tinklo virvės pavadinimas *kaile* ir iš jo išvestas *kailēt* nėra įtraukti į dabartinės kalbos žodyną ir išeina iš vartosenos, tačiau jis užfiksuotas liaudies dainoje. Tokie pastovieji junginiai kaip *zīda tīkls, balts tīkls*, vartojami tik tautosakoje, tampa platesnio kalbinio arealo metaforomis, reiškiančiomis prabangą, grožį, idealą.

Įvadinėje dalyje B. Laumanė pristato monografijos aktualumą, uždavinius

ir metodologinius principus, kurie nėra įvilkti į kokią kvazikalbą ar pritempti prie kokių nors teorinių autoritetų. Jos tyrimas derina semantinės, etimologinės ir etnolingvistinės analizės metodus taip, kaip autorė supranta to derinimo logiką ir prasmę. Neginčijant mokslinio poreikio sekti naujausias teorijas ir atnaujinti mokslinę terminologiją, reikia pripažinti, kad empiriniu tyrimu pagrįsti teiginiai ir išvados nepraranda vertės, nors darbe nėra naudojama įmantrių schemų, lentelių ir diagramų, skaičiavimų kompiuterinėmis programomis ir pan. Galbūt tūlas modernus lingvistas pavadintų tokį tyrimą senamadišku. Nuorodų visoje knygoje nemažai, literatūros sąrašas netrumpas, o argumentavimo pagrindumas gali būti diskutuojamas kiekvienu konkrečiu atveju atskirai. Pageidaujantys įvilkti tyrimą į modernesnę rūbą, gali pasinaudoti tuo, kas yra atlikta autorės, ir tai padaryti patys savo nuožiūra, žengdami toliau.

Tyrimo objektas – žvejybos leksika – apima autorės apsibrėžtą semantinę grupę (įrankius ir įrangą), tačiau skaitant darosi aišku, kad knygos pavadinime įvardyta leksinė semantinė grupė yra siauresnė, negu iš tikrųjų tiriamą. Taip yra todėl, kad autorė nagrinėja ne tik daiktavardžius, reiškiančius darbo įrankius ir įrangą, bet ir jų vedinius, darybiškai kildintinus iš atitinkamus žvejybos įrankius įvardinančių leksemų. Pvz. kalbama apie žvejojimo būdus ir kitus darbus atitinkamais tinklais ar įrankiais: *lencēt* ‚eiti lanku, tempiant vadą, traukiant trumpąjį galą į gilumą‘ < *lence*

‚trumpasis vado galas, kuris lieka kran-te‘, *tamzāt*, *tamzot* ‚apnerti tinklo kraštus‘ < *tamza* ‚iš storo siūlo padarytas tinklo apsiuvas‘ ir kt. Toks semantinės grupės išplėtimas yra visiškai logiškas. Priešingu atveju už dėmesio lauko atsidūrę minėtieji vediniai liktų nepastebėti ir kažki ar kada kas prie jų sugrįžtų, be to, darybos pagrindu išlaikomas nuoseklumas neleidžia dirbtinai skaidyti kalbinių ryšių ir sutelkia visumon vaizdinius, kuriuos semantinių ir darybinių dėsnų. Pristatant tyrimo objektą nurodoma, kad knygos medžiagą sudaro ne visa mūsų dienomis vartojama atitinkamos grupės leksika, o tik gyvojoje kalboje vartoti ir tebevartojami tradiciniai leksikos vienetai, kitaip sakant, autorė nesiima nagrinėti naujadarų, vartojamų specifinėje modernioje laivininkystėje, tapusių profesiniais terminais, kuriuos nesunku rasti atitinkamuose terminologiniuose žodynuose ir duomenų bazėse. Šie šaltiniai minimi tik tada, kai juose užfiksuota leksema atitinka paliudytąją gyvojoje kalboje.

Knygoje analizuojama medžiaga surinkta iš įvairių šaltinių: dabartinių žodynų, gramatikų, dialektologijos darbų, tautosakos, raštijos paveldo (ypač žodynų), grožinės literatūros ir publicistikos iki XXI a. (įvadinėje dalyje laikotarpis tiksliai nenurodytas, tačiau peržvelgus literatūros sąrašą, matyti, kad pačių naujausių darbų šia tema, jeigu jų esama, neįtraukta). Tačiau medžiagos gausa nebūtų tokia įspūdinga, jei ne pačios autorės surinkti duomenys ekspedicijose, kurias, suminėdama pateikėjų pavar-

des, ji pristato įžangoje. Toks požiūris į medžiagą, būdingas ir kitiems autorės darbams, leidžia pasitikėti lingvistinių faktų autentiškumu, o dialektologės kompetenciją autorė įrodo gebėjimu interpretuoti fonetines ir morfologines tarmybes ir pateikti mokslškai patikimą leksinių-darybinių sąsajų vaizdą.

Monografija sudaryta iš dviejų nevienodo dydžio dalių, kurių pirmoji, užimanti didžiausią puslapių skaičių, pavadinta „Leksiski semantiskās grupas“ ‚leksinės semantinės grupės‘. Šioje dalyje tiriami medžiaga pirmiausia skirstoma į keturias dalis pagal bendriausią semantinio lauko požymį (pvz., *Jūras zveja un zvejas rīki* ‚Jūros žvejyba ir žvejybos įrankiai‘), o toliau į pogrupius, kurių pavadinimus galima išversti maždaug taip: bendrosios sąvokos, kablių (kabliukų) įrankiai, smeigiamieji įrankiai, bučiai ir venteriai, tinklai, bradiniai, poledinė žvejyba. Tokiam skirstymui iš pirmo žvilgsnio galima būtų papriekaištauti dėl vieningo principo nebuvimo (pvz. poledinėje žvejyboje naudojami tinklai), kita vertus, iš analizės matyti, kad poledinės žvejybos įrankių būta ne vieno, tai sudėtingas kolektyvinio žvejojimo būdas ir sunku išskirti, kuriam įrankio pavadinimui, kaip pamatinei sąvokai, šį žvejojimo būdą aprašančias leksemas priskirti neišskaidant visumos. Galbūt skaitytojui praverstų nuorodos, pvz., jeigu žiemos žvejybos aprašyme pasitaiko jau anksčiau minėti įrankiai ar padargai. Antroji knygos dalis „Leksikas raksturojums“ ‚leksikos apibūdinimas‘, kur kas mažesnė – ją ga-

lima būtų pavadinti pirmojoje pateiktų kalbinių pastabų santrauka. Knygos pabaigoje pateikiamos nemažos apimties santraukos vokiečių ir anglų kalbomis, žodžių rodyklė ir vertingos nuotraukos su autorių nuorodomis.

Kiekvieno skyriaus sandara pasižymi nuoseklia tvarka: pradedama nuo bendrinėje kalboje vartojamos leksemos kaip sutartinio koncepto centro, toliau pateikiami jos fonetiniai ir morfologiniai variantai, o kitos šį konceptą reprezentuojančios leksemos ir jų variantai rikiuojami alfabeto tvarka. Lingvistinę analizę sudaro leksemų semantinė charakteristika su gausiais pavyzdžiais, atidžiai pristatant semantinius variantus (siauresnę ar platesnę reikšmę), paplitimo aprašas, įskaitant leksinius ir semantinius atitikmenis giminiškose kalbose (pvz. *bañda* ‚atlyginimas natūra‘, 334 p.) ir skolinių distribuciją (pvz. *žākars*, lie. *žiōkeris* ‚eglės šaka paskendusiams daiktams ištraukti‘, 292 p.), pastabos apie kilmę (savos kilmės žodžių daryba ir svietimos kilmės žodžių identifikavimas). Kai kuriais teiginiais kilmės klausimu galima suabejoti, pvz. žodį *ķudele* priskirdama lituanizmams, autorė nesuabejojo ME autoritetu, nors čia pat ji pateikia vokiškus pavyzdžius *Keidel*, *Keitel*, *Kidel* iš Frischbiero, be to, nurodo, kad žodis registruotas ne tik Lietuvos latvių kalboje, bet ir gerokai toliau Kuržemėje (250, 251 p.). Tačiau lietuvių kalboje jis laikytinas germanizmu (LKŽ). Taigi kyla abejonių, ar jis atkeliavo per Kuršo latvius, ar lietuvių tarmėse perimtas tiesiai iš vokiečių ir iš lietuvių perimtas Latvijoje? Pastaroji

versija mažiau tikėtina dėl to, kad vienintelis pavyzdys iš Palangos žvejų, kurių kalbos „lietuviškumu“ ir stipria sąveika su vokiečių kalba derėtų suabejoti. Visi kiti Lietuvos ploto pavyzdžiai iš Kuršių marių pakrantės, kur, kaip žinia, dominavo latviškai kalbėję kuršininkai.

Arealinis ir semantinis aspektas saivime nuveda į bendrų leksemų vartoseną regionuose, kur žvejojama ne tik jūroje, bet ir vidaus vandenyse. Tai svarbu, ir galbūt šią tyrimo kryptį ateityje reiktų dar plėtoti, mat bendrų žvejybą reiškiančių žodžių paplitimas, šio semantinio lauko skolinių judėjimo kryptys leidžia daryti prielaidas apie baltų tarpusavio sąveiką ir kontaktų su kaimynais pobūdį. Platesni žvejybos įrankių aprašai ir jų iliustracijos piešiniuose ar nuotraukose labai pasitarnauja leksinių ir semantinių atitikmenų ir pačių realiųjų paralelių paieškai ne tik skirtingų Latvijos regionų etnografams ir kalbininkams, bet ir kaimynų, ypač Lietuvos pajūrio ir pamario tyrėjams. Skaitytųjų patogumui galima būtų pageidauti ryškesnio, kiek conceptualesnio teksto maketavimo. pvz., pagrindinės leksemos ir jos variantų aprašo vizualaus atskyrimo nuo sinonimų. Gal kiek daugokai juodu šriftu skiriamų teksto dalių (juo skiriamos ne tik analizuojamos leksemos, bet ir kilmę grindžiantys pavyzdžiai).

Antroji knygos dalis, kaip jau minėta, apimtimi gerokai mažesnė, joje koncentruotai pateikiami lingvistiniai apibendrinimai fonetikos, darybos ypatybių ir etimologijos klausimais. Pastarasis skyrius ypač naudingas kitų kalbų atitinka-

mo leksikos sluoksnio tyrėjams. Natūralu, kad pajūrio leksiką analizuojančiame darbe tikimasi rasti naujų duomenų apie senosios kuršių kalbos palikimą, tačiau atskiro kuronizmo sluoksnio autorė nesiryžta išskirti, mat nemaža baltiškos leksikos dalis paplitusi toliau nuo buvusio kuršių ploto. Tačiau pirmojoje dalyje etimologijos pastraipose ji visada nurodo galimus kuronizmus (įtikinamai šiuo požiūriu atrodo išaiškinta žodžio *veñteris* ‚maišo tipo tinklas, gaudyklė‘, kilmės ir jo paplitimo interpretacija Prūsijos vokiečių kalboje (100, 101 p.). Pastebėtina knygoje išryškėjusi išskirtinė ypatybė – gausus finų kalbų etimonų sluoksnis. Kai kurie gali būti bendri arba finų germanizmai (pvz. *ķesele*, lie. *keselys*). Keletą iki šiol nepastebėtų finizmų galime konstatuoti ir lietuviškame pajūryje ir pamaryje. Sudėjus kartu su kitais jau žinomais lietuvių kalbos finizmais, turime nedidelį, tačiau kalbos istorijai svarbų finizmų sluoksnį, kurį galimai paliko kuršiai, tačiau dar labiau tikėtina, kad dalį jo atnešė iš Kuršo vėliau atsikėlę kuršininkai. Tarp tokių reiktų spėti ir minėtąjį *spurkti*, galbūt *staginė/ stagis* ‚venterio dalis‘ (Laumanė kildina iš estų *tugine*), turbūt atsirastų ir daugiau, jeigu suregistruotume tradicinės žvejybos leksiką lietuviškoje pakrantėje. Natūralu, kad toli gražu ne visa Kuršių marių kuršininkų žvejybos leksika yra paveldėta iš Kuršo, nes ir laivų tipai, ir žvejyimo mariose ypatumai nebuvo būdingi Latvijos pajūriui. Kuršių marių žvejybos leksiką kuršininkai kūrė kartu su pamario lietuviais, o tobulinant laivus ir įran-

kius neišvengta vokiečių kalbos įtakos. Bet tai jau kita tema ir postūmis naujiems tyrinėjimams.

Ar autorės pasirinktas analizės metodas pasiteisino, parodys laikas, kai knyga bus aktyviau naudojama, tačiau po pirmo skaitymo atrodo, kad joje ne tik vertingos medžiagos, bet ir argumentuotų lingvistinių įžvalgų yra gausu, o tie atvejai, kai norisi nesutikti ar abejoti, turėtų skatinti mokslinę diskusiją.

Atskirai norisi aptarti šios knygos reikšmę lietuvių kalbotyrai ir etnografijai. Galima pavydėti latviams, kurie vieno žmogaus pastangomis pažengė taip toli, rinkdami, kaupdami, nuosekliai klasifikuodami, semantiniu, arealiniu ir kitais lingvistiniais aspektais aprašydami svarbios jų visuomenės dalies gyvenimą atspindintį kalbos pasaulį. Lietuviai, turėdami kur kas mažesnę pajūrį ir vos keliasdešimt kilometrų pamaro, nieko panašaus nenuveikė ir nežinia kada nuveiks. Nedera sakyti, kad lietuvių pusėje nieko nepadaryta – recenzuojamos knygos autorė naudoja jai prieinama medžiaga iš įvairių lietuviškų šaltinių. Tačiau kiek jos yra ir kiek jos apdorota lingvistiškai? Dalį žvejybos leksikos į žodynus įtraukė leksikografai, jos pasitaiko ekspedicijų medžiagoje (toli gražu ne viskas iš jų pateko į LKŽ, todėl knygos autorei nebuvo prieinama), dalis „klajoja“ įvairiuose iš vokiečių kalbos verstuose etnografijos ir istorijos darbuose, periodikoje, užfiksuojama prie muziejų eksponatų. Iš verstinių šaltinių, iš gamtinių ar etnografų surinktos medžiagos paim-

ti žvejybą reiškiantys leksikos vienetai etnografų, istorikų darbuose retai kada derinami su kalbininkais, juose apstu nurašymo, šifravimo, transkripcijos klaidų, neatsižvelgiama į tarmių ypatybes. Pavyzdžiui, Vytauto Gudelio knygoje (2006) žvejybos įvardai pateikiami nenurodant nei šaltinių, nei konteksto ir, nors jam talkininkavo kalbininkas Vytautas Vitkauskas, neretu atveju kelia abejonių dėl reikšmės ir formos nustatymo. Naudodamasi P. Kwaukos ir R. Pietscho žodynu (1987) ir knyga „Fischerleben auf der Kurischen Nehrung“ (Pietsch 1982) autorė apdairiai pateikia tik galimus leksinius atitikmenis, nesileisdama į diskusiją dėl jų formos, nes šie informatyvūs ir etnografijos požiūriu vertingi darbai leksikografiniu preciziškumu nepasižymi. Patikimiausiais lietuviškos ir Kuršių nerijos medžiagos šaltiniais lieka laikyti šias studijas: Vinco Urbučio apie kuršininkų žuvų pavadinimus (1981), Jurgio Gerulio ir Christiano Stango apie Prūsijos lietuvių žvejų tarmę (Gerullis, Stang 1933) ir Jurio Plakio apie kuršininkų kalbą (1927). Pirmąja autorė nesinaudoja greičiausiai todėl, kad jame apie įrankius medžiagos beveik nėra. Tačiau gaila, kad ji nesinaudojo antrąja, todėl kai kurios paralelės ir atitikmenys liko nepastebėti. Turbūt būtų pravertęs ir Bacevičiaus straipsnis apie baidomąją žvejybą (2004). Istoriko Dainiaus Eler-to straipsnis (Elertas 2017) taip pat liko nepastebėtas, nors galbūt jis nieko nebūtų pakeitęs. Tačiau dabar, išėjus B. Laumanės knygai, lietuvių žvejybos te-

mos tyrinėtojai, naudodamiesi minėtaisiais darbais ir atlikdami tolesnius empirinius tyrimus, gali ieškoti naujų sąsa-

jų ir kelti naujas prielaidas apie lietuvių ir latvių žvejų kalbinį ir etnokultūrinį pasaulėvaizdį.

LITERATŪRA

Bacevičius, Egidijus 2004, Poledinės baidomosios žvejybos pietryčių Baltijos lagūnose biologiniai pagrindai, žvejojimo technika ir tradicija (XIX–XX a. pirmoji pusė), *Jūra ir aplinka* 1(10), 67–75.

Elertas, Dainius 2017, Langelis į praeities žvejo pasaulį: 1792 m. lietuviškų žvejybos terminų žodynelis, *Res humanitariae* 21, 66–87.

Gerullis, Jurgis, Christian Stang 1933, *Lietuvių žvejų tarmė prūsiose*, Kaunas: Švietimo ministerijos knygų leidimo komisijos leidinys.

Gudelis, Vytautas 2006, *Lietuvos pajūrio žvejų marinistikos įvardai*, Utena: Utenos Indra.

Kwauka, Paul, Richard Pietsch 1987, *Kurisches Wörterbuch*, Nordostdeutsches Kulturwerk.

Laumane, Benita 1973, *Zivju nosaukumi latviešu valodā*, Rīga: Zinātne.

Laumane, Benita 1986, *Zvejvietu nosaukumi Latvijas PSR piekrastē*, Rīga: Zinātne.

Laumane, Benita 1996, *Zeme, jūra, zvejvietas*, Rīga: Zinātne.

Laumane, Benita 2005, *Smalki lija zelta lietus. Dabas parādību nosaukumi latviešu valodā* 1, Liepāja: LPA.

Laumane, Benita 2013, *Jūra latviešu valodā un folklorā: etnolingvistiskais as-*

pekts, Liepāja: Liepājas Universitāte Kurzemes Humanitārais Institūts.

Laumane, Benita 2015, *Vēju un vētru grāmata: Dabas parādību nosaukumi latviešu valodā* 2, Liepāja: LiePA.

Ņitavska, Natalija 2014, *Baltijas jūras piekrastes ainavu identitāte Latvijā*, Promocijas darbs, Jelgava: Latvijas lauksaimniecības universitāte.

Pietsch, Richard 1982, *Fischerleben auf der Kurischen Nehrung*, Berlin: Verlag Ulrich Camen.

Plāķis, Juris 1927, *Kursenieku valoda*, Latvijas universitātes raksti 16, Rīga.

Proskina, Liga, Irina Pilvere, Aleksejs Nipers, Mihails Silovs 2018, Characteristics of the Fishing Industry in Latvia, in Anita Auziņa (ed.), *Proceedings of the 2018 International Conference „Economic Science for Rural Development“*, Jelgava: LLU ESAF.

Urbutis, Vincas 1981, Kuršininkų žuvų pavadinimai, in Idem, *Baltų etimologijos etudai*, Vilnius: Mokslas, 135–179.

Dalia KISELIŪNAITĒ

Klaipėdos universitetas

S. Nėries g. 5

LT-92227 Klaipėda

Lithuania

[*dalia.kiseliunaite@gmail.com*]